

Protokoll

BISPEMØTET 2007

Oslo 23. – 24. januar 2007

Det ble holdt bispemøte 23. – 24. januar 2007.

Møtet fant sted i Gjestehuset Lovisenberg, Lovisenberggt. 15A, Oslo.

Disse deltok i møtet:

Biskop Olav Skjevesland, Agder og Telemark, Bispemøtets preses

Biskop Laila Riksaasen Dahl, Tunsberg, Bispemøtets visepreses

Biskop Finn Wagle, Nidaros

Biskop Ole D. Hagesæther, Bjørgvin

Biskop Ernst Baasland, Stavanger

Biskop Ole Christian M. Kvarme, Oslo

Biskop Per Oskar Kjølaas, Nord-Hålogaland

Biskop Helga Haugland Byfuglien, Borg

Biskop Solveig Fiske, Hamar

Fungerende biskop Tor Berger Jørgensen, Sør-Hålogaland

Fungerende biskop Øystein Bjørdal, Møre

Møtet ble ledet av Bispemøtets preses Olav Skjevesland.

Generalsekretær Knut Erling Johansen var sekretær for møtet.

Saksliste

SAK BM 01/07	FREMTIDIG VISITASORDNING. OPPNEVNING AV ARBEIDSGRUPPE	4
SAK BM 02/07	UTVIKLINGSPROGRAM FOR PROSTER	5
SAK BM 03/07	PRESTENES BOLIGORDNING	6
SAK BM 04/07	REVISJON AV BISPEMØTETS RETNINGSLINJER FOR ORDINASJON.....	7
SAK BM 05/07	SOKNEPRESTKURSENE FREMTID	8
SAK BM 06/07	HOMOFILISAKEN	9
SAK BM 07/07	STAT OG KIRKE.....	10
SAK BM 08/07	ORIENTERINGER OG REFERATSAKER	11
SAK BM 09/07	MØTEPLANEN.....	13

Sak BM 01/07

Fremtidig visitasordning. Oppnevning av arbeidsgruppe

Gjeldende visitasreglement for Den norske kirke er gitt ved kgl. resolusjon 26. juni 1987. Bispemøtets arbeidsutvalg har ved flere anledninger drøftet behovet for å revidere reglementet. Behovet for revisjon har også vært tematisert i flere bispemøter. Kirkeloven av 1996 har medført endringer i den kirkelige organisasjon som ikke er innreflektert i visitasreglementet. Særlig gjelder dette fellesrådets myndighetsområde i den lokale kirke. Mens gjeldende visitasreglement forutsetter prestegjeldet som geografisk enhet, medfører ny organisering av prestetjenesten at denne enheten ikke får samme betydning som tidligere. Endringer i prostens rolle og tjenesteoppgaver påkaller også en ny gjennomtenkning visitaspraksis og visitasreglement.

Bispemøtet oppnevner biskop Ernst Baasland til å lede en arbeidsgruppe som skal utrede fremtidig ordning av bispevisitas. Arbeidsutvalget oppnevner de øvrige medlemmer av gruppen langs de linjer som fremkom under drøftingen.

Arbeidsgruppen gis følgende mandat:

Arbeidsgruppen skal gi en vurdering av dagens visitaspraksis og gjeldende reglement for bispevisitas. Den skal utrede behovet for endringer i visitaspraksis og –reglement og fremme et helhetlig forslag til fremtidig visitasordning.

I denne forbindelse bes arbeidsgruppen om å vurdere:

- geografisk enhet som ramme om visitasen,
- forholdet mellom bispevisitas, prostebesøk og andre arbeidsformer i regi av prost og biskop,
- forholdet til kommunen, skolen og andre institusjoner og virksomheter i lokalsamfunnet,
- behovet for enhetlig visitaspraksis, sett i relasjon til ulikheter mellom landsdeler, bispedømmer og lokalkirkelige enheter,
- forberedelse og oppfølging av visitas,
- egnet styringsverktøy for visitas,
- verktøy for idé-, ressurs- og erfaringsutveksling vedrørende visitas.

Det bør arrangeres en konsultasjon for å hente inn erfaringer og vurderinger som kan være av betydning for utredningsarbeidet.

Arbeidsgruppen bes fullføre sitt arbeid innen utgangen av 2008.

Sak BM 02/07

Utviklingsprogram for proster

På bakgrunn av samtaler mellom departementet og Bispemøtet la avdelingsdirektør Anne-Lise Brodtkorb under høstmøtet 2006 frem en skisse til et nasjonalt utviklingsprogram for proster. Departementet og Bispemøtet skal i fellesskap forestå programmet (BM 16/06). Bispemøtet stilte seg utgangspunktet positivt til departementets skisse, men ba om å få et noe mer utarbeidet forslag som kunne behandles på neste bispemøte.

I brev fra departementet forelå til dette møtet et konkret forslag til utviklingsprogram for proster, med forslag om organisering, omfang, innhold, arbeidsformer og finansiering.

1. Bispemøtet ser det som mest formålstjenlig at utviklingsprogrammet nedkortes noe i tid i forhold til det fremlagte forslaget. Programmet bør starte med landskonferanse for proster våren 2008, med to tre-dagers samlinger henholdsvis høsten 2008 og våren 2009. Bispemøtet støtter forslaget om å organisere programmet slik at samlingene arrangeres regionsvis, etter den inndeling som gjelder for "Veien til prestatjeneste".
2. I forhold til det fremlagte forslaget ønsker Bispemøtet at programmets pastorale profil styrkes. Til å utvikle og forberede programmet nærmere foreslår Bispemøtet en arbeidsgruppe bestående av biskop Ole D. Hagesæther (leder), domprost Øystein Bjørdal, stiftsdirektør Siv Birkeland, avdelingsdirektør Anne-Lise Brodtkorb og generalsekretær Knut Erling Johansen.
3. Det foreslås at landskonferansen for proster legges til Stavanger i tiden 8. – 10. april 2008. Til å forberede konferansen foreslår Bispemøtet en arbeidsgruppe bestående av biskop Ernst Baasland, domprost Herborg Finnset Heiene og prost Tor Singsaas, sammen med departementets representant.

Sak BM 03/07

Prestenes boligordning

Bispemøtet hadde høsten 2005 en samtale om erfaringene som bispedømmene for tiden har med bopliksordningen for prester, herunder praktiseringen av fritak. Det ble konkludert med at Bispemøtet ønsket en dialog med involverte parter når det gjelder bopliksordningen, og at en i første omgang ville samtale med departementet om saken. Biskop Ole D. Hagesæther ble bedt om å forestå denne kontakten (BM 31/05).

Saken ble fulgt opp høsten 2006 (BM 22/06), både på grunnlag av notat fra Hagesæther og vedtaket som Den norske kirkes presteforening i mellomtiden hadde fattet på generalforsamlingen i september 2006. Hagesæther ble bedt om å videreføre samtalene med involverte instanser. Notat fra disse samtalene ble fremlagt i møtet.

1. Bispemøtet vil videreføre sin kontakt med involverte instanser, bl. a. med sikte på en mest mulig formålstjenlig praktisering av gjeldende boligordning for prestene. Bopliktordningen er en del av arbeidsforholdet så lenge ordningen eksisterer. Biskop Hagesæther ivaretar fortsatt kontaktarbeidet på vegne av Bispemøtet.
2. Bispemøtet er tilfreds med at presteboligene som eies av Opplysningsvesenets fond, generelt har fått et bedret vedlikehold og en økt standard gjennom de siste årene. Det er imidlertid fortsatt behov for å styrke den regionale forvaltning av fondets boliger, særlig ved presteskifter.
3. Det vil om kort tid foreligge nye regler for refusjonsordning for de kommunale presteboligene. Bispemøtet forutsetter at de foreslåtte endringene vil føre til et markert bedre vedlikehold av disse boligene. Biskopene vil i sin kontakt med kommunene be om at det utarbeides helhetlige planer for vedlikehold og oppgradering av presteboligene på grunnlag av de nye refusjonsreglene.

Sak BM 04/07

Revisjon av Bispemøtets retningslinjer for ordinasjon

I medhold av tjenesteordning for biskoper § 8 tredje ledd fastsetter Bispemøtet regler som utfyller tjenesteordningens bestemmelse om ordinasjon i særlige tilfeller hvor ordinanden ikke er tilsatt i ordnet kirkelig stilling. Bispemøtets retningslinjer for ordinasjon er fra 1990 (BM 17/90).

Bispemøtet drøftet høsten 2005 utredningen fra det såkalte Osberg-utvalget, som bl. a. gav anbefalinger vedrørende ordningen med at biskopen i særlige tilfeller kan gi ikke-ordinerte personer fullmakter til å utføre oppgaver som normalt tilligger ordinert prest. Utredningen foranlediget en generell drøfting av behovene for en styrket prestatjeneste i Den norske kirke (BM 22/05).

Som et av flere tiltak vedtok Bispemøtet i samme sak at det ville foreta en gjennomgang av sine retningslinjer for ordinasjon.

Til møtet forelå det et forslag til reviderte retningslinjer.

Bispemøtet vil be om en uttalelse fra prestenes tjenestemannsorganisasjoner til det foreliggende forslaget før det treffes vedtak i saken. Det tas sikte på å ferdigbehandle saken i neste bispemøte.

Sak BM 05/07

Sokneprestkursenes fremtid

Årlig kurs for nytilsatte sokneprester (SPK) har vært holdt siden 1993. Presteforeningen har planlagt og gjennomført kursene. Siden 1998 har Bispemøtet hatt styringsansvaret for SPK, slik at Presteforeningen formelt arrangerer kursene på oppdrag fra Bispemøtet. Styringen har vært ivaretatt ved at en biskop oppnevnt av Bispemøtet tiltrer Presteforeningens fagråd når SPK planlegges. Biskopen har også deltatt i gjennomføringen av kursene.

I 2005 kom det ny tjenesteordning for proster og revidert tjenesteordning for menighetsprester. Regelendringene innebærer en ny organisering av prestedtjenesten med en styrket ledelse i regi av prostene.

I lys av disse endringene drøftet Bispemøtet spørsmålet om sokneprestkursenes fremtid. Det ble besluttet å videreføre disse kursene inntil det er høstet flere erfaringer med prostereformen og endret organisering av prestedtjenesten (BM 11/05). Arbeidsutvalget har besluttet at tiden er inne for å vurdere saken på nytt.

1. Bispemøtet avvikler med virkning fra 2008 ordningen med årlige kurs for nye sokneprester.
2. Midlene som har vært disponert til sokneprestkursene, nyttes i bispedømmene.
3. Den teologiske grunnutdanningen må heretter ta sikte på å utdanne *sokneprester*, med de praktisk-teologiske innsikter og ferdigheter som er nødvendige for denne tjenesten. Bispemøtet tar opp med de teologiske lærestedene behovet for å styrke den praktisk-teologiske utdanningen på dette punkt.

Sak BM 06/07

Homofilisaken

Kirkemøtet behandlet som orienteringsak under høstens kirkemøte uttalelsen fra Den norske kirkes lærenemnd om skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken (KM 03/06).

Kirkerådet vurderer nå hvordan saken skal behandles videre med sikte på eventuell realitetsbehandling i Kirkemøtet. Olav Skjevesland og Laila Riksaasen Dahl deltar i en arbeidsgruppe under Kirkerådet som forbereder saken.

Ole D. Hagesæther deltok i en Porvoo-konsultasjon om hvordan de ulike kirkene i fellesskapet arbeider med spørsmålene knyttet til homofili.

På bakgrunn av orienteringer fra Skjevesland, Riksaasen Dahl og Hagesæther hadde Bispemøtet en kort drøfting av saken.

Sak BM 07/07

Stat og kirke

Kirkemøtet vedtok høsten 2006 (KM 08/06) en uttalelse som ledd i høringen til utredningen fra Stat-kirke-utvalget (NOU 2006:2). Høringsfristen i saken utløp 31. desember 2006, og materialet analyseres av KIFO.

Seniorrådgiver i Kirkerådet Per Kristian Aschim orienterte om Kirkerådets arbeid med å følge opp vedtaket fra Kirkemøtet og gav en analyse av høringsmaterialet så langt dette er kjent. I sin innledning analyserte han også hvordan de ulike politiske partier og miljøer ser ut til å ville håndtere saken videre.

Bispemøtet drøftet saken kortfattet.

Sak BM 08/07

Orienteringer og referatsaker

Det ble gitt følgende orienteringer og referater:

Preses:

Arbeidet i Kirkerådet
Vedtak i Bispemøtets arbeidsutvalg
Nordisk bispemøte
Kongens 70-årsdag
Feiring av Edinburgh 1910-2010
Introduksjonsdag nye regelverk 14.02.07

Ernst Baasland:

Arbeidet i Mellomkirkelig råd

Øystein Bjørdal:

Adventsprogrammene i NRK
Føring av dåp som ikke er foretatt av prester i Den norske kirke
Gunnar Wemans bok om kirkerommets intensjoner, som en ressurs i kontakten med Riksantikvaren (Gunnar Weman: *Nutida gudstjänst og medeltida kyrkorum*. Artos & Norma Bokforlag. Skellefteå 2006)

Helga Haugland Byfuglien:

Personalsak
Arbeidet i Bostad-utvalget

Laila Riksaasen Dahl:

Personalsak
Arbeidet i gruppen som utreder fremtidig organisering av arbeidsgivermyndigheten i Den norske kirke

Solveig Fiske:

Personalsaker

Ole D. Hagesæther:

Arbeidet i referansegruppen vedrørende felles ekteskapslov for heterofile og homofile par

Per Oskar Kjølås:

Verdensmiljødagen i Tromsø 3. juni 2007

Finn Wagle:

Arbeidet i FNs nasjonale miljøkomite

Ecumenical Assembly, Romania 2007
Kirkemedlemskap og presterettigheter

Generalsekretæren:

Bispemøtets virksomhetsplan for 2007

Søknader til Evalueringsnemnda

Oppfølgingskonsultasjon om ”tunge personalsaker”

Status i arbeidet med å utarbeide ny veiledning i overgrepssproblematikk

Sak BM 09/07

Møteplanen

Bispemøtet fastsetter i hvert møte en plan for bispemøtene fremover. Allerede vedtatt plan bekreftes, evt. revideres.

Som del av planen fastsettes eventuelt også for andre aktiviteter i Bispemøtets regi.

Rullerende årsprogram for bispemøtene

- Møte 1: Siste hele uke i januar, fra tirsdag kl. 10 til onsdag kl. 16
- Møte 2: I uken før Palmesøndag, fra mandag fra kl. 10 til torsdag kl. 16
- Møte 3: I september/oktober, fra torsdag kl. 10 til tirsdag kl. 16, slik at tirsdagen blir første tirsdag i oktober.

Bispemøtet :

a) fastsetter følgende møteplan for årene 2007 - 2009:

2007

26. – 29. mars

27. september – 2. oktober, med oppfølgingskonsultasjon om tunge personalsaker 3. oktober

2008

22. – 23. januar i Kristiansand

10. – 13. mars i Oslo

2. – 7. oktober i Oslo

2009

27. – 28. januar i Tønsberg

30. mars – 2. april i Oslo

1. – 6. oktober i Oslo

b) foretar i perioden 30. april - 8. mai 2008 en studietur til Tyrkia (Istanbul og Kappadokia).